เรื่องเสร็จที่ ๓๐๗/๒๕๒๐

บันทึก

เรื่อง อำนาจการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร

กรมสรรพากรได้มีหนังสือ ที่ กค.๐๘๐๔/๑๘๖๑๔ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๒๐ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในกรณีที่ บริษัท สินสวัสดิ์ประกันภัย จำกัด ได้ค้างชำระภาษีอากรต่อกรมสรรพากร และผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นได้ยึดทรัพย์สินของบริษัท สินสวัสดิ์ประกันภัย จำกัด สาขาขอนแก่น เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๐ เพื่อนำเอาทรัพย์สินนั้นมาขายทอดตลาดชำระภาษีอากรที่ค้างชำระตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร แต่ก่อนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดมาดังกล่าว ศาลแพ่งได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดบริษัท สินสวัสดิ์ประกันภัย จำกัด เสียก่อน เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๐ และในกรณีที่ลูกหนี้ได้ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ ได้บัญญัติให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวเท่านั้นที่มีอำนาจจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์นั้น โดยที่ได้มีบทบัญญัติดังกล่าว กรมสรรพากรจึงไม่แน่ใจว่า ในกรณีเช่นนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะยังคงมีอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากรที่จะสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดไว้แล้วนั้นอีกต่อไปได้ หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนกรมบังคับคดี และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการแล้ว มีความเห็นว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยล้มละลายมุ่งหมายที่จะชำระสะสางหนี้สินระหว่างบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายและลูกหนี้ผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวโดยให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายได้รับชำระหนี้กันตามส่วนแห่งหนี้ของตนตามความเป็นธรรม ซึ่งตามมาตรา ๒๗[๑] แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ บัญญัติไว้ว่า เจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้ได้ก็แต่โดยปฏิบัติตามวิธีการที่กล่าวไว้ในกฎหมายว่าด้วยล้มละลายโดยเฉพาะแม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเป็นเจ้าหนี้ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้แล้วแต่คดียังอยู่ระหว่างพิจารณาก็ตาม ซึ่งกรณีหนี้ภาษีอากรนี้มาตรา ๑๓๐[๒] แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดลำดับแห่ง

---

[๑] มาตรา ๒๗ เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว เจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้ได้ก็แต่โดยปฏิบัติตามวิธีการที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัตินี้ แม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเป็นเจ้าหนี้ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้แล้ว แต่คดียังอยู่ระหว่างพิจารณาก็ตาม

[๒] มาตรา ๑๓๐ ในการแบ่งทรัพย์สินให้แก่เจ้าหนี้นั้น ให้ชำระค่าใช้จ่ายและหนี้สินตามลำดับดั่งต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการจัดการมรดกของลูกหนี้ที่ตาย

(๒) ค่าใช้จ่ายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้

(๓) ค่าทำศพลูกหนี้ที่ตายตามสมควรแก่ฐานานุรูป

บุริมสิทธิขึ้นไว้โดยเฉพาะ อันแสดงให้เห็นว่ากฎหมายนี้มิได้ถือว่าหนี้ภาษีอากรจะต้องได้รับชำระก่อนหนี้ของเอกชนในทุกกรณี แต่หนี้ภาษีอากรเป็นหนี้ซึ่งจะต้องขอรับชำระเหมือนกับหนี้รายอื่น ๆ ทั่วไปและได้รับชำระตามลำดับบุริมสิทธิที่กำหนดไว้ สำหรับการยึดทรัพย์สินตามมาตรา ๑๒[๓] แห่งประมวลรัษฎากรเป็นแต่เพียงบัญญัติให้อำนาจพิเศษแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอที่จะยึดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษีอากรเพื่อขายทอดตลาดได้โดยไม่ต้องฟ้องศาลเท่านั้น และในเรื่องนี้ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๘๑/๒๕๐๖ วินิจฉัยว่า อำนาจตามประมวลรัษฎากรมาตรา ๑๒ นั้น อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายล้มละลายด้วย กล่าวคือ การยึดทรัพย์สินตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากรจะใช้ยันแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ได้ ทรัพย์สินที่ยึดไว้โดยยังมิได้ขายทอดตลาดนั้นยังคงเป็นของลูกหนี้ และเป็นทรัพย์สินอันอาจนำมาแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้ตามมาตรา ๑๐๙ (๑)[๔] แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ เมื่อมีการพิทักษ์

---

(๔) ค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สินตามมาตรา ๑๗๙ (๓)

(๕) ค่าธรรมเนียมของเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์และค่าทนายความตามที่ศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนด

(๖) ค่าภาษีอากรและจังกอบที่ถึงกำหนดชำระภายในหกเดือนก่อนมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

(๗) ค่าจ้างเสมียน คนใช้ หรือคนงานของลูกหนี้ สำหรับจำนวนสองเดือนก่อนมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ แต่ไม่เกินกว่าคนละสามร้อยบาท

(๘) หนี้อื่น ๆ

ถ้ามีเงินไม่พอชำระเต็มจำนวนหนี้ในลำดับใด ให้เจ้าหนี้ในลำดับนั้นได้รับเฉลี่ยตามส่วน

[๓] มาตรา ๑๒ ภาษีอากรซึ่งต้องเสียตามลักษณะนี้ ถ้าเมื่อถึงกำหนดชำระแล้วมิได้เสีย ให้ถือเป็นภาษีอากรค้าง

เพื่อให้ได้รับชำระค่าภาษีอากรค้าง ให้เป็นอำนาจของข้าหลวงประจำจังหวัดหรือนายอำเภอโดยเฉพาะที่จะสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากรโดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง แต่สำหรับนายอำเภอนั้น จะใช้อำนาจสั่งขายทอดตลาดได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากข้าหลวงประจำจังหวัด

วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวในวรรคก่อน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

เงินได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวแล้ว ให้หักค่าธรรมเนียมกับค่าใช้จ่ายในการยึดและขายและเงินภาษีอากรค้าง ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

[๔] มาตรา ๑๐๙ ทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินในคดีล้มละลายอันอาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้

(๑) ทรัพย์สินทั้งหลายอันลูกหนี้มีอยู่ในเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายรวมทั้งสิทธิเรียกร้องเหนือทรัพย์สินของบุคคลอื่น เว้นแต่

(ก) เครื่องใช้สอยส่วนตัวอันจำเป็นแก่การดำรงชีพซึ่งลูกหนี้รวมทั้งภริยาและบุตรผู้เยาว์ของลูกหนี้ จำเป็นต้องใช้ตามสมควรแก่ฐานานุรูป และ

(ข) สัตว์ พืชพันธุ์ เครื่องมือและสิ่งของสำหรับใช้ในการประกอบอาชีพของลูกหนี้ราคารวมกันไม่เกินสามพันบาท

(๒) ทรัพย์สินซึ่งลูกหนี้ได้มาภายหลังเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายจนถึงเวลาปลดจากล้มละลาย

ทรัพย์เด็ดขาด เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจตามมาตรา ๑๙[๕] แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ที่จะเข้ายึดดวงตรา สมุดบัญชี และเอกสารของลูกหนี้และบรรดาทรัพย์สินซึ่งอยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ หรือของผู้อื่นอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลาย และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวที่มีอำนาจจัดการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒[๖] แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจขอให้ ศาลบังคับให้บุคคลที่รับว่าเป็นหนี้ลูกหนี้ หรือรับว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ในครอบครองชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรได้ตามมาตรา ๑๑๘[๗] แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

ฉะนั้น กรณีตามปัญหา เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นจึงไม่มีอำนาจที่จะจัดการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ได้ยึดจากบริษัท สินสวัสดิ์ประกันภัย จำกัด เพื่อชำระภาษีอากรที่ค้างชำระตามความในมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากรได้อีกต่อไป ไม่ว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะได้ขอให้ส่งทรัพย์สินที่ยึดไว้นั้นหรือไม่ก็ตาม เพราะเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ตามเหตุผลที่กล่าวข้างต้น

---

(๓) สิ่งของซึ่งอยู่ในครอบครองหรืออำนาจสั่งการหรือสั่งจำหน่ายของลูกหนี้ในทางการค้าหรือธุรกิจของลูกหนี้ ด้วยความยินยอมของเจ้าของอันแท้จริงโดยพฤติการณ์ซึ่งทำให้เห็นว่าลูกหนี้เป็นเจ้าของในขณะที่มีการขอให้ลูกหนี้นั้นล้มละลาย

[๕] มาตรา ๑๙ คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ให้ถือเสมือนว่าเป็นหมายของศาลให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เข้ายึดดวงตรา สมุดบัญชี และเอกสารของลูกหนี้และบรรดาทรัพย์สินซึ่งอยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ หรือของผู้อื่นอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลาย

ในการยึดทรัพย์นั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ อันเป็นของลูกหนี้ หรือลูกหนี้ได้ครอบครองอยู่ และมีอำนาจหักพังเพื่อเข้าไปในสถานที่นั้น ๆ รวมทั้งเปิดตู้นิรภัย ตู้หรือที่เก็บของอื่น ๆ ตามที่จำเป็น

ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ยึดไว้ตามมาตรานี้ ห้ามมิให้ขายจนกว่าศาลจะได้มีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย เว้นแต่เป็นของเสียง่าย หรือถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น

[๖] มาตรา ๒๒ เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจดั่งต่อไปนี้

(๑) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป

(๒) เก็บรวบรวมและรับเงิน หรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น

(๓) ประนีประนอมยอมความหรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

[๗] มาตรา ๑๑๘ เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอ ศาลมีอำนาจบังคับให้บุคคลที่รับว่าเป็นหนี้ลูกหนี้ หรือรับว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ในครอบครอง ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำบังคับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจมีคำขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี เสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์
(นายสมภพ โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๒๐